

Manos peligrosas

Joan Andreu

Widmark i
Peters.

En parlar de cinema, com de qualsevol altra manifestació de l'activitat de les persones, resulta ineludible referir-se al context que envolta l'obra. El marc (social, històric, biogràfic,...) que envolta el creador aporta sovint informació afegida que a la persona que s'acosta a l'obra pot ajudar-la a fer una valoració més motivada. Alguns factors que és interessant esmentar concorren en el film objecte d'aquest article. *Manos Peligrosas* (*Pickup On South Street*, 1953) és un exemple de film de sèrie B de l'època clàssica que té uns mèrits cinematogràfics inqüestionables però, en la qual es donen alguns elements extracinematogràfics dignes d'esment. Bàsicament m'estic referint als, no pocs, elements pamfletistes, patriòtics i anticomunistes, explicables pels temps de "guerra freda" que des del final de la Segona Guerra Mundial i fins a la caiguda del mur de Berlín va enfrontar les dues grans potències mundials (la Unió Soviètica i els Estats Units)¹. Si hi afegim que, entre el 1950 i el 1956 el malaurada-

ment conegut senador Joseph McCarthy va dur a terme la persecució de cineastes coneguda com a "cacera de bruixes", ens trobam amb una situació social especialment delicada, en què els elements "anticomunistes" són ben vists no només pel reaccionari senador, sinó també per bona part del públic nord-americà. La trama de *Manos Peligrosas* gira entorn d'un robatori, podria dir-se que accidental, en què un vulgar carterista roba la cartera d'una dona qui, també sense saber-ho, és utilitzada per a passar un microfilm a uns espies comunistes. Els elements pamfletistes a què feia referència, amb l'aparició d'uns diàlegs d'un patriotisme infantil que demonitza els comunistes i en què la postura tèbia és tan condemnable com una conducta criminal, no fan més que perjudicar el film.

Un altre factor a destacar és que el director, Samuel Fuller, un dels veritables *outsiders* de Hollywood, va ser combatent americà a la Segona Guerra Mundial i, fins i tot, va rebre condecoracions pel seu

valor. A Fuller se li han dedicat molts comentaris, als *Temps Moderns* se li dedicaren alguns articles a propòsit d'un cicle, i és que ni el seu estil ni la seva personalitat deixen indiferent. L'enèrgica direcció d'aquest home deixà empremta en tota la seva filmografia. Fuller, abans escriptor i guionista que cineasta, va començar amb un cinema clàssic, emmarcat sota l'ala de Hollywood, amb destacats films com la mateixa *Manos peligrosas* o com *La casa de bambú* (*House Of Bamboo*, 1955), excel·lent film noir ambientat al Japó, amb duel interpretatiu a càrrec de Robert Stack i Robert Ryan. Però ben aviat apareixen films com el western *40 pistolas* (*Forty Guns*, 1957) en què l'atreviment (unes clares i recordades referències sexuals en els diàlegs entre Barbara Stanwyck i Barry Sullivan) comença a marcar el que serà el ràpid allunyament del clàssic academicisme. Amb el temps, Fuller signaria diversos films en què més que de direcció enèrgica podríem parlar de direcció agressiva i d'una certa apologia de les violències (física i psicològica) ². La trajectòria que l'allunyava de Hollywood el va, en canvi, acostar a l'admiració d'alguns directors francesos de la *nouvelle vague*, especialment de Jean-Luc Godard.

Reprenem la nostra mirada sobre *Manos peligrosas* i amb aquests dos factors a la mà podem gaudir amb molta més consciència d'aquest film que, en 80 minuts, conta una entretinguda trama d'espionatge,

cinema negre i amor redemptor. És de destacar la interpretació de la veterana secundària de luxe Thelma Ritter en el paper de la confident de la policia Moe Williams, paper pel qual la fou nominada per a un Oscar. La seva és una interpretació que anticipa l'estil de l'Actors Studio, amb la seva recreació d'una estravagant confident que demana diners a la policia a canvi d'informació sobre els criminals de Nova York amb la intenció de pagar-se una tomba en condicions pel dia en què hagi de fer el trespàs. Però qui realment destaca i porta el pes de la pel·lícula és Richard Widmark, en el paper del carterista Skip McCoy. Widmark, un actor mai prou reconegut, borda aquí un paper en què aconsegueix ser un miserable lladre, sarcàstic, arrogant, dur, canalla, traïdor i, a pesar de tot, és el protagonista i és el personatge en qui Fuller aconsegueix que dipositem la nostra simpatia. Possiblement hagués estat un paper ideal també per a Kirk Douglas, però amb Widmark potser s'aconsegueix una duresa més gèlida i deshumanitzada. Un altre personatge digne de destacar és la dona que ha estat robada, Candy, interpretada per l'atractiva Jean Peters, de qui no es coneix gaire, però de qui se suggereix un passat de delinqüència i que, per mitjà d'una descarada seducció, intenta recuperar la cartera perduda. Paradoxalment, del costat de la llei no trobem el més mínim carisma en cap dels personatges: ni els anodins agents, presumpta-

*Manos
peligrosas.*

Manos peligrosas.

ment de l'FBI, ni en el violent cap de policia que tantes ganys li té a McCoy.

Quant a la direcció, ja hem parlat de l'energia que Fuller imprimeix als seus films, *Manos peligrosas*, no és una excepció. Amb *Los sobornados (The Big Heat)* de Fritz Lang, del mateix any 1953 i que comentarem en un article anterior, comparteix un ritme frenètic, cap alteració del tempo i sense gairebé moments de calma entre acció i acció. Fruit d'aquesta energia són algunes escenes realment impactants que queden fixades a la retina de l'espectador. La primera, quan McCoy sorprèn algú regirant el seu modest cau en els molls de Nova York i sense pensar-s'ho, li dirigeix un cop de puny a la cara que deixa Candy estabornida.

Però qui realment destaca i porta el pes de la pel·lícula és Richard Widmark, en el paper del carterista Skip McCoy. Widmark, un actor mai prou reconegut, borda aquí un paper en què aconsegueix ser un miserable lladre, sarcàstic, arrogant, dur, canalla, traïdor i, a pesar de tot, és el protagonista i és el personatge en qui Fuller aconsegueix que dipositem la nostra simpatia

El que podria ser un error per no haver vist que era una dona ens deixarà encara més sorpresos quan la desperta deixant-li caure cervesa freda per la cara, li roba tots els diners i, no content amb això, li dóna una intensa besada. El pack format per colp, besada i deixar-la sense ni un duro es repetirà una vegada més. Tanta intensitat es veu que fa efecte sobre la dama, que queda enamorada del canalla interpretat per McCoy en un gir tan políticament incorrecte, com cinematogràficament atractiu.

No voldria deixar de comentar que el bon treball de direcció queda també palès en una de les darreres escenes. Una escena d'acció perfectament planificada i executada quan McCoy, finalment guanyat al patriotisme gràcies a l'amor de Candy, impedeix el lliurament final dels famosos microfilms (*mcguffin* del film) al contacte comunista, en una escena en què els cops de puny, la persecució dins de l'estació (la pel·lícula comença i acaba en una estació de metro) i la resolució final entre les vies està coreografiada amb un talent inqüestionable que ens fa refermar que en films com aquest hi ha detalls transcendentals per a l'estudi de la història del cinema. ■

(1) Curiositat històrica. El mateix any que s'estrenava *Manos peligrosas* morí el dictador Iosif Stalin, fet que donà pas a l'etapa coneguda com a "coexistència pacífica" sota el govern de Nikita Jrushov.

(2) *Córridor sin retorno (Shock Corridor, 1963)*, *Uno rojo: división de choque (The Big Red One, 1980)* o *Perro blanco (White Dog, 1982)* en són alguns exemples.